

Пісковець Іванна
студентка
Рівненський коледж НУБіП України

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОРПОРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Згідно п. 3 статті 120 Господарського кодексу [4] корпорацією в Україні визнається договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ряду повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації.

Таким чином, можна зробити висновок, що корпорацією прийнято вважати лише один із видів об'єднань підприємств – корпоративне, а не конкретний суб'єкт господарювання, що є подібним до підприємницьких корпорацій (на підставі ідентифікації правової форми організації підприємницької діяльності), які виділяються в інших країнах світу.

Царук В. Ю. стверджує, що внаслідок цього значна кількість вітчизняних вчених (І. Васильчук, О. Пилипенко, В. Павлов, О. Мишко, І. Посохов), йдучи всупереч нормам національного законодавства, розглядають поняття «корпорація» як синонім поняття «акціонерне товариство» або «підприємство акціонерного типу» [7, с. 93].

Деяко іншої точки зору стосовно розуміння сутності корпорації згідно чинного законодавства України дотримуються вчені у сфері юриспруденції (В. Савінова), включаючи до складу корпорацій окрім акціонерних товариств також і окремі види господарських товариств (товариства з обмеженою та з додатковою відповідальністю) [6, с. 25].

Таким чином, якщо розглядати корпоративне управління лише щодо поняття «корпорація», яке визначено в п. 3. ст. 120 Господарського кодексу України, то це не відповідатиме існуючій світовій загальноприйнятій практиці щодо реалізації корпоративного управління. Тому об'єктом застосування корпоративного управління не можуть розглядатися лише корпоративні господарські об'єднання підприємств, оскільки поза межами залишаються як корпоративні підприємства, так й інші види об'єднань.

З іншого боку, статтею 1 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» у визначенні корпоративного управління зазначається, що «... це система відносин, яка визначає правила та процедури прийняття рішень щодо діяльності господарського товариства ...» [5], тобто наголошується саме на тому, що таким об'єктом застосування є господарські товариства, до складу яких згідно ст. 80 Господарського кодексу України відносяться: акціонерні товариства; товариства з обмеженою відповідальністю; товариства з додатковою відповідальністю; повні товариства; командитні товариства [4].

Однак, не у всіх господарських товариствах відбувається розподіл прав і обов'язків між органами його управління та власниками, що унеможливує використання ними системи корпоративного управління. Відмінності існують і в обліковій політиці.

Наприклад, Бруханський Р. Ф. наголошує, що лише застосування корпоративної обліково-аналітичної системи дозволить забезпечувати надання інформації про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства [3] у всіх доцільних аспектах і часових вимірах [2, с. 18].

Згідно позиції Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, на яку покладено обов'язки щодо розробки і впровадження методологічного забезпечення та розвитку принципів корпоративного управління в Україні, корпоративна система не стосується різних видів об'єднань підприємств. Однак на веб сторінці Комісії зазначається, що розбудова корпоративного управління в Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» та інших нормативно-правових рекомендацій і документів, прийнятих Комісією, що свідчить про те, що представники даної структури розглядають визначальним об'єктом корпоративного управління саме акціонерні товариства.

Список використаних джерел

1. Білик О.А. Особливості моделей корпоративного управління. Формування ринкових відносин в Україні. 2015. № 4 (167). С. 39-43.
2. Бруханський Р.Ф. Параметри розвитку корпоративної стратегічної обліково-аналітичної системи підприємства. Облік і фінанси. №1 (87). 2020. С. 13-19.

3. Бруханський Р.Ф. Ідентифікація специфічних функцій стратегічного управлінського обліку. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 1. С. 7-18. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.01.007>.

4. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України, 2003. Редакція від 06.10.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

5. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». Відомості ВРУ, 1996. Ред. від 05.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>.

6. Савінова В.М. Проблемні питання використання терміна «корпорація» в господарському праві України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2015. Випуск 2. Том 2. С. 23-27.

7. Царук В.Ю. Історичні засади розвитку бухгалтерського обліку як елемента системи корпоративного управління. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 15-25

8. Царук В.Ю. Сутність корпоративного управління: облікові аспекти. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2018. Випуск 3-4. С. 92-100.